

NOTA INFORMATIVA NEGOCIACIÓ REFORMA DE PENSIONS

La capacitat de pressió i proposta del Sindicalisme Confederal que representen CCOO i UGT aconsegueix portar la negociació sobre la reforma del sistema públic de pensions cap a un model basat en la flexibilitat i no en l'obligatorietat en l'edat de jubilació

Divendres 28 de gener, és la data que el Govern Central va fixar com a límit per a presentar l'avantprojecte de llei de reforma de les pensions, amb o sense acord previ amb els Agents Socials.

A diferència del que venia essent habitual els darrers 15 anys, des de la publicació de les Recomanacions del Pacte de Toledo el 1995, a l'hora d'abordar les reformes del sistema de pensions, en aquesta ocasió el Govern va determinar, de forma unilateral i vulnerant allò que determina l'article 148 de la Llei General de la Seguretat Social, la congelació de les pensions públiques per a 2011 i va anunciar l'endarreriment obligatori i generalitzat de l'edat legal de jubilació fins als 67 anys. A partir d'aquest moment, no va recuperar l'usual estructura de Mesa de Diàleg Social en matèria de pensions.

Mentrestant, la comissió del Pacte de Toledo anava elaborant les seves recomanacions per a encarar la reforma de pensions, que van culminar amb l'aprovació de l'informe definitiu amb data 29 de desembre.

A partir d'aquest moment es van intensificar els contactes entre el Govern, CCOO i UGT. L'avenç en les negociacions va ser possible per la capacitat de pressió del Sindicalisme Confederal, que es va evidenciar amb la vaga general del 29S, i per la nostra actitud propositiva. La incorporació del Vicepresident Primer del Govern, el Ministre Alfredo Pérez Rubalcaba també va ajudar a donar un caire més polític a la negociació, més enllà dels estrictes aspectes financers que havia tingut fins aleshores.

El Consejo Confederal del dia 11 de gener va aprovar un informe presentat pel Secretari General en el qual s'apostava per apurar fins el darrer minut les vies de negociació sobre pensions, tot i la distància de posicions existent, sobretot pel que fa al retard de l'edat de jubilació. Així mateix, es va aprovar ampliar tant les matèries objecte de negociació per a assolir un acord global amb les forces polítiques i socials sobre pensions, reforma laboral, reforma de la Negociació Col·lectiva, política d'ocupació, industrial i energètica, Mútues (a proposta de CEOE), recuperació poder adquisitiu de les pensions... com els actors implicats, instant el Govern que incorporés la CEOE a les negociacions, que fins el moment s'havia mantingut al marge, entenent que l'elecció de Joan Rosell com a President, podria suposar una major implicació de la representació empresarial en la negociació.

El dia 25 de gener, el Ple del Congrés dels Diputats va aprovar les conclusions parlamentàries de la Comissió del Pacte de Toledo amb els vots a favor de PSOE, PP, CIU i PNV, el vot en contra de IU-ICV, ERC, BNG i Na-Bai, l'abstenció de UPyD i UPN i l'aprovació de dos vots particulars: un aprovat per unanimitat presentat conjuntament per tots els grups parlamentaris que afegeix una recomanació de defensa del model de repartiment, i un presentat per CiU acordat amb PSOE pel qual aquest renuncia a endarrerir l'edat de jubilació de 65 a 67 anys de forma generalitzada i obligatòria i immediata.

Hores d'ara, el procés de diàleg sobre la reforma de pensions està encarrilat, però encara no es pot parlar de principi d'acord fins que determinats aspectes de la negociació no es tanquin al llarg del dia d'avui.

En cas de que es doni el principi d'acord, s'haurà de ratificar el proper dimarts dia 1 de febrer al Consejo Confederal de CCOO.

La voluntat és aprovar al Consejo Confederal una declaració que ha de contenir:

- els elements de l'acord sobre pensions
- alguna precisió sobre Negociació Col·lectiva (s'està negociant amb CEOE per incorporar a la declaració els eixos i després negociar fins el març)
- una major precisió sobre polítiques actives d'ocupació. **A última hora s'ha tancat un acord sobre la prestació substitutòria del PRODI en 400€.**
- la incorporació de referències sobre espais de negociació o intervenció en polítiques industrials com observatoris
- aclariments en matèria de política energètica (la barreja de temes nuclears com la central de Garoña amb el diàleg sobre pensions ha enterbolit la negociació)
- la recuperació del poder adquisitiu dels pensionistes perdut per la congelació de les pensions, així com la dels empleats de les Administracions Públiques

Elements de negociació:

La bateria de propostes de reforma del sistema de pensions del Govern s'han centrat en tot moment només en la reducció de la despesa, sense parar atenció als ingressos. Per una banda, s'ha utilitzat erròniament l'argument de la necessitat de limitar la despesa en pensions per a reduir el dèficit públic, donat que les pensions s'autofinancien amb cotitzacions socials i per tant no generen dèficit pressupostari, i per altra, es pretén reduir la despesa en pensions del 17% del PIB actual a termes de mitjana de la UE (13'5%). L'excusa de la crisi econòmica s'ha fet servir per a justificar retallades de drets.

Els compromisos adquirits pel Govern espanyol amb la UE respecte l'aplicació de mesures dràstiques de reducció de despesa, la voluntat de crear confiança sobre l'economia espanyola als mercats internacionals i les retallades que s'han vingut aplicant a altres països veïns en matèria de pensions, han reforçat la posició del Govern i han dificultat les negociacions.

Edat de jubilació i percentatge de pensió:

Amb la voluntat d'acostar l'edat legal a la real de jubilació, el Govern centra la proposta de reforma en l'endarreriment obligatori de la jubilació fins els 67 horitzó 2027 i, en la eliminació o reducció de l'accés a la jubilació anticipada i parcial a les situacions de crisi.

Nosaltres vam reformular la proposta per a endarrerir l'edat real de jubilació **eliminant l'obligatorietat i la generalització dels 67 anys com a edat de jubilació per una opció de flexibilitat**, fomentant l'allargament de la vida laboral voluntària més enllà dels 67 anys i possibilitant la jubilació anticipada amb coeficients reductors (té efectes neutres sobre les despeses del sistema).

De la proposta anunciada pel Govern de jubilació als 67 anys per a tothom i la nostra de mantenir l'edat actual de 65 anys, es passa a una discussió sobre l'excepció en l'endarreriment de l'edat de jubilació en funció dels anys cotitzats. La primera proposta del Govern (rebutjada per nosaltres) és permetre la jubilació:

- als 65 anys de qui tingui 41 anys cotitzats
- als 66 anys de qui tingui 39 anys cotitzats

La darrera proposta del govern se situa en:

Edat de jubilació mínima	Anys cotitzats
65 anys	38,5 o més
67 anys	menys de 38,5

- Per tant, es manté el dret a la jubilació als 65 anys per qui tingui, almenys, 38,5 anys cotitzats.
- Qui tingui menys de 38,5 anys cotitzats, haurà de jubilar-se als 67 anys, o a l'edat a partir dels 65 anys en que acrediti els 38,5 anys de cotització.

Calculem que entorn del 50% dels futurs pensionistes hauran d'esperar als 67 anys per accedir a la jubilació. El 2010, el 73% dels afiliats al Règim General tenien 35 o més anys cotitzats i el 58% més de 38 anys. En el Règim Especial de Treballadors Autònoms, només un 25% es podria jubilar amb 65 anys.

Pel que fa al percentatge de pensió, la primera proposta del Govern (no acceptada) és garantir el 100% de la pensió a qui acrediti:

- 41 anys cotitzats amb 65 anys d'edat
- 39 anys cotitzats amb 66 anys d'edat
- 37 anys cotitzats amb 67 anys d'edat

La darrera proposta del govern se situa en:

Edat de jubilació	Anys cotitzats	% de pensió
65 anys	38,5	100%
67 anys	37	100%

- Qui pugui jubilar-se amb 65 anys ho farà sempre amb el 100% de la pensió (els anys mínims cotitzats per accedir al dret i els que determinen el 100% de la pensió són 38,5)
- Qui es jubili amb 67 anys, necessitarà 37 anys cotitzats per assolir una pensió del 100%.
- Per sota de 37 anys cotitzats s'aplicaran coeficients reductors:

Anys cotitzats	% pensió
15 anys	50%
de 16 a 30 anys	1,66% adicional cada any
a partir de 30 anys	3,57% adicional cada any

- es pretén incentivar la permanència al mercat de treball i evitar la planificació de pensions
- Qui podent jubilar-se, endarrerixi voluntàriament la seva jubilació, gaudirà d'increments de la seva pensió per determinar

De la proposta de limitar la jubilació anticipada a situacions de crisi, la darrera proposta del Govern situa un nou dret subjectiu:

Accés a la jubilació anticipada no condicionada a decisió empresarial (sense necessitat de ser acomiadat) a partir de 63 anys.

- Està pendent la definició dels coeficients reductors per anticipació de l'edat legal de jubilació, així com els requisits mínims de cotització per edat.

Queda pendent la determinació de la progressivitat en l'aplicació de les mesures respecte edat de jubilació i anys de cotització per accedir a la pensió completa.

S'HA AVANÇAT DE FORMA IMPORTANT RESPECTE LES PROPOSTES INICIALS.

ES TRACTA D'UN PLANTEJAMENT DE JUBILACIÓ FLEXIBLE A ON, TOT I INCORPORAR-SE LA JUBILACIÓ A PARTIR DELS 67 ANYS, AQUESTA NO ÉS GENERALITZADA.

HI HA RELACIÓ ENTRE ELS ANYS COTITZACIONS I LA PENSIÓ RESULTANT I ES RECONeix UN NOU DRET SUBJECTIU (PROPI DEL TREBALLADOR/A I NO CONDICIONAT A UNA DECISIÓ EMPRESARIAL) A LA JUBILACIÓ ANTICIPADA A PARTIR DELS 63 ANYS.

En quant a l'avançament de l'edat de jubilació, el Govern pretén limitar els coeficients reductors de l'edat d'accés a la jubilació a determinades professions o oficis, mentre que nosaltres volem que s'ampliï per a donar cobertura als treballs penosos i perillosos. Per a no deixar una redacció abstracta proposem que en el tràmit parlamentari d'incorpori el catàleg de professions.

Període de càlcul de la pensió de jubilació:

La darrera proposta del govern se situa en:

Anys de càlcul	A partir de l'any
Darrers 20 anys	2016
Darrers 25 anys	2020

- queda pendent determinar la progressivitat en l'aplicació
- els efectes generals sobre el sistema seran d'un increment d'ingressos i una reducció de les pensions
- tindrà efectes diferents en funció de la carrera personal:
 - carreres continuades i ascendents: reducció de la pensió
 - carreres descendents (darrers anys amb nul·les o baixes cotitzacions): millora de la pensió
- beneficia els col·lectius que pateixen major precarietat laboral

En cas de que existeixin llacunes de cotització (períodes sense cotitzacions) dins del període de càlcul, es podran cobrir:

- els primers 24 mesos de llacuna amb el 100% de la base mínima de cotització
- la resta de mesos amb el 50% de la base mínima de cotització

Jubilació parcial:

Manteniment dels actuals requisits. El Govern planteja que l'empresa es faci càrrec del 100% del cost de cotitzacions del jubilat parcial, ja que les empreses s'estalvien el 17,2% del cost de Seguretat Social més el sobrecost salarial del jubilat parcial respecte el rellevista. Es proposa que les empreses ho paguin en 5 anys. La CEOE no s'ha pronunciat.

Mesures d'ajustament:

Els nous requeriments per a accedir a la jubilació poden ser obstacles insalvables per a molts futurs pensionistes, com a conseqüència d'un mercat de treball caracteritzat per la tardana incorporació de joves, per elevats nivells d'atur (fins i tot en èpoques de bonança econòmica) i d'unes polítiques familiars que dificulten en molts casos, a moltes dones que opten per la maternitat, poder tenir carreres laborals llargues i continuades. L'atur i la precarietat laboral també afecta especialment joves i dones.

Per això hem proposat mesures correctores que puguin apaivagar els efectes dels nous requisits per a la jubilació d'aquestes persones.

S'ha acceptat el reconeixement de períodes de cotització a dones que tinguin o adoptin fills/es. Es reconeixerien 9 mesos per fill/a amb un màxim de 24 mesos.

Els joves que facin pràctiques laborals o siguin becaris, tindrien reconeguts aquests períodes com a cotitzats a efectes d'accés a pensions públiques. Queda pendent que s'accepti la retroactivitat d'aquesta mesura a l'any 2009.

Bases de cotització:

S'ha de seguir negociant. La nostra proposta és augmentar les BC mínimes com el SMI i pujar les BC màximes, per recuperar els increments de IPC que no s'han reflectit. Paral·lelament, desllindar, en part, la pensió màxima. El Govern planteja igualar l'increment de BC i el de la pensió.

Mútues:

La CEOE ha plantejat un seguit de propostes que no s'han concretat:

- competència en altes mèdiques (Govern i nosaltres ens oposem)
- programa de seguiment de baixes de menys de 15 dies per introduir recomanacions
- actuar sobre cotitzacions per IT i contingències professionals
- debat sobre despesa de malalties professionals que assumeix el Sistema Nacional de Salut
- canvi de la participació sindical a l'òrgan de direcció de les Mútues i un comitè de vigilància tripartit...

A on estem:

Hem assolit un principi d'acord en matèria de pensions que haurà de ratificar-se per part de l'organització.

El bon treball tècnic que hi ha al darrera de les nostres propostes i de la negociació ens dóna solidesa i permet que mantinguem presència. En tot moment hem intentar recomposar el consens polític que ha regnat sempre al Pacte de Toledo, així com recuperar la legitimitat social que han tingut sempre els acords de pensions, mitjançant la concertació i el diàleg social.

L'Acord ha de compensar les possibles dificultats per contrarestar el rebuig que determinats sectors laborals poden mostrar. No acceptem ni arribem a un acord: **hem forçat un acord.**

Ara hem de vetllar perquè en el tràmit parlamentari no es modifiquin els aspectes essencials de la reforma, per això és bàsic l'Acord Social. El Parlament és l'encarregat de donar forma jurídica a allò que el diàleg social determina.

Tot i no compartir els mètodes ni les justificacions del Govern per a dur a terme determinats ajustaments del sistema de pensions, en tot moment hem compartit la idea de que les reformes de pensions són imprescindibles per a garantir la seva viabilitat futura a l'hora que s'asseguren millors nivells de protecció. Però ratifiquem la idea de que les reformes han de ser fruit del consens polític i social que el Pacte de Toledo i el diàleg social atorguen. Aquesta reforma, a diferència de les anteriors, opera a molt més llarg termini: en 15 anys i no culminarà fins l'any 2028.

La principal virtut d'aquest principi d'acord sobre la reforma del sistema de pensions és que ha trencat amb la lògica d'aprofitar la conjuntura de crisi econòmica per a **canviar el model públic de repartiment, solidari i contributiu, per un model basat en una pensió base** (pensió pública mínima) que ha de ser complementada individualment amb aportacions a plans privats de pensions. Aquesta tesi ha estat defensada per importants lobbys financers que han gaudit d'una extensa cobertura mediàtica i que, fins i tot, han quallat en determinats membres del Govern.

Podem aconseguir mantenir el sistema en la seva essència i blindar-lo per un període de temps de les tensions que el posaven en perill.

Cristina Faciaben
Secretària de Socioeconomia